

menleving een centrale plaats in, die echter grotendeels onzichtbaar is. Ten eerste omdat in de formele ekonomie uitsluitend die arbeid, die in geld gewaardeerd wordt, is opgenomen. Ten tweede doordat de huishoudelijke arbeid binnenshuis in de private sfeer verricht wordt, onzichtbaar is in het openbare leven. Wat geldt en macht betreft, maar ook wat status en identiteit betreft, staat de huishoudelijke sektor er zwak voor. Dat neemt niet weg, dat wat zich binnen huishoudens afspeelt voor de maatschappij van levensbelang is, niet alleen omdat produktie niet kan bestaan zonder konsumptie, maar evenzeer omdat het openbare handelen en spreken gevoerd wordt vanuit het kommunikatieve handelen binnen het huishouden.

Noten

- ¹ Achterhuis, H., 1984. Arbeid, een eigenaardig medicijn. Baarn.
- ² Vos, de E. L., 1984. In: Vakblad voor Huishoudkunde, 5 (4), p. 129.
- ³ Arendt, H., 1968. De mens, bestaan en bestem-

ming. Utrecht. Oorspronkelijke titel: The Human Condition. Chicago, 1958.

⁴ Houten, van M. en G. Spaander, 1980. Beroep: Huisvrouw. Hfdst. 6 pp. 93-125. De Uytbuyt. Wageningen.

⁵ Priemus, H., 1979. Over de huishoudelijke sektor. In: *ESB* 64 (3187), p. 32-38.

⁶ Illich, Y., 1981. Shadow-work. Boston/London. In: Achterhuis, 1984, p. 140.

⁷ Aldershof, D. E., 1980. Tijdsbesteding aan huishoudelijke en betaalde arbeid. In: Samen delen, Samen zorgen; de verdeling van betaalde en onbetaalde arbeid. Den Haag, 1983.

⁸ Backus, H. C. S., 1978. De dagelijkse verzorging. In: Huishoudkunde in Nederland. Misc. papers, LH, Wageningen.

⁹ Visser, C. W. Werk dat geen naam heeft. Diersrede, maart 1967. LH, Wageningen.

¹⁰ Kunneman, H., 1983. Kritische theorie en politieke ekonomie. In: Technokratiekritiek en politieke ekonomie. Studium Generale, paper 56, Wageningen.

¹¹ Achterhuis, H., 1984, p. 289.

Korrespondentieadres

Ir. B. E. T. A. Kesler, vakgroep Wonen LH, Postbus 8065, 6700 DA Wageningen.

Profilering bovenbouw LHNO

Een reactie op de visie van P. van Wezel-Krijnen (dit blad 6 (1) 1985), op basis van het artikel van E. Moen en J. P. Groot-Marcus (dit blad 5 (4) 1984) vanuit de Landelijke werkgroep huishoudkunde, bovenbouw LHNO.

In de huidige discussies over het vak huishoudkunde in het onderwijs kan men kennelijk niet loskomen van de, overigens terecht, overtuiging, dat huishoudkunde als algemeenvormend vak aan iedereen moet worden gedoceerd, omdat leerlingen daar leren zich, zelfstandig of in groepsverband, te handhaven in onze samenleving. Het verwarrende hierbij is, dat men dan alleen ingaat op de bijdrage van huishoudkunde aan de *eigen* leefsituatie en niet op die van anderen in *hun* verzorgingssituatie. Huishoudkunde in de beroepsopleidingen in het MBO en HBO, en in het WO doet dat wel.

De opdracht van het Ministerie van O. en W. betreft de beroepsvoorbereidende component van het vakgebied huishoudkunde voor het LBO, ervan uitgaand dat ook deze leerlingen recht hebben op een oriëntatie op hun latere beroepswereld. Om in te kunnen spelen op de omstandigheden in deze beroepswereld heeft de werkgroep resultaten uit beschikbaar onderzoek, informatie van het Centrum Onderwijs en Arbeid en van vervolopleidingen gebruikt bij het ontwikkelen van de leerstof. Gebruiken

wil niet zeggen dat de arbeidssituatie de bepalende faktor is voor beroepsvoorbereidend onderwijs en nog minder dat dit onderwijs een funktietraining zou worden. Juist om te voorkomen dat leerinhouden voor het vak huishoudkunde lukraak uit diverse beroepsopleidingen worden overgenomen, heeft de werkgroep van meet af aan het vakgebied huishoudkunde centraal gesteld. De verkregen gegevens uit andere bronnen hebben in de discussies gediend om de, voor de arbeidssituatie, essentiële punten van het vak duidelijk te krijgen.

De werkgroep heeft, met de veelzijdigheid van huishoudkunde en de diversiteit van het beroepsveld van de verzorgende beroepen als een gegeven, gemeend, dat de leerlingen een beter inzicht in de aansluiting van het vak op het beroep kunnen verkrijgen, door uit te gaan van beroepssituaties. Dit is een keuze, die niet zozeer getuigt van ambivalentie, maar van praktisch inzicht.

Kortom, huishoudkundigen moeten zich sterk maken voor "huishoudkunde algemeen" in het voortgezet onderwijs, maar dan voor iedereen. Huishoudkunde is echter een vakgebied, dat niet alleen opleidt tot zelfredzaamheid. De werkgroep heeft een vakwerkplan ontwikkeld voor beroepsvoorbereidende huishoudkunde in de bovenbouw van het LHNO, dat voortbouwt op de verkregen kennis en inzicht uit "huishoudkunde algemeen". Belangrijk is dat de leerling bewust leert kiezen voor een toekomstig beroep en de betekenis van het vakgebied voor dat beroep leert inzien.

Laten we in de discussie over het vak huishoudkunde de context niet uit het oog verliezen.

Korrespondentieadres

Land. werkg. Huishoudkunde, bovenb. LHNO. Sia Bot-Woelders, Viermorgen 34, 6681 WK Bommel.